

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 05.05.2021
Kabul Tarihi / Date Accepted : 25.05.2021
Yayın Tarihi / Date Published : 30.06.2021
DOI : [10.51576/yegah.933074](https://doi.org/10.51576/yegah.933074)
e-Issn : 2636-8838

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

MÜZİKLİ YARATICI DRAMA EĞİTİMİNİN OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLARIN ÖZ GÜVEN DÜZEYLERİNE ETKİSİ¹

UMUZDAŞ M. Serkan²

DOĞAN Akanda³

ÖZ

Bu araştırmada müzikli yaratıcı drama eğitimi alanın okul öncesi çocuklarda öz güven üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Çorum Güneş Kreş'te okul öncesi eğitimi alan dört ve beş yaşlardaki çocuklar ile gerçekleştirilmiştir. Dört yaşında 25 öğrenci, beş yaşında 25 öğrenci olmak üzere toplam 50 öğrenciyle çalışma yapılmıştır. Araştırmanın verileri, okul öncesi çocuklar için uygulanan Günelp öz güven gözlem testi ile toplanmıştır. 10 haftalık deney sürecinin sonunda yaratıcı drama eğitiminin okul öncesi çocuklarda öz güven üzerindeki etkisi test edilmiştir. Müzikli yaratıcı drama etkinliklerinin önceki ve sonraki öz güven durumlarının verileri analizinde SPSS 23 paket programından yararlanılmıştır. Araştırmanın yaratıcı drama çalışmaları sonucunda öz güven gelişimlerinde anlamlı bir farklılık

¹ Bu çalışma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Doç. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuarı, Türk Müziği ABD, sumuzdas@yahoo.com, <https://orcid.org/0000-0002-5455-2770>

³ Akanda DOĞAN, Uzman, <https://orcid.org/0000-0002-7615-1978>

olduğu görülmüş, müzikli yaratıcı dramanın okul öncesi öğrencilerin öz güvenlerine olumlu bir etkisi olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, yaratıcı drama, öz güven, benlik, okulöncesi.

IMPACT OF MUSICAL CREATIVE DRAMA EDUCATION ON SELF-CONFIDENCE OF PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

In this research, it was aimed to investigate the effect of having musical creative drama education on self-confidence of preschool children. Research was carried out with four- and five-years old children having education at Çorum Güneş Kreş in academic year of 2019-2020. 25 students at the age of four and 25 students at the age of five, 50 students in total have been studied. Data of the research were obtained by Günalp self-confidence observation test which is generally applied to preschool children. At the end of the 10 weeks of test period, the effect of musical creative drama education on self-confidence of preschool children was examined. SPSS 23 package program was used to analyze the data of self-confidence status before and after musical creative drama education. As a result of the research, it was observed that musical creative drama studies generated a significant self-confidence improvement for students. It was determined that musical creative drama education had a positive effect on self-confidence of preschool children.

Keywords: Music, creative drama, self-confidence, selfness, preschool.

GİRİŞ

Okul öncesi dönemde çocuklar, ilk öğrenmeyi taklit ederek başlamaktadır. Çocuklar gerçek ve hayali yaşantılarıyla davranışları arasında bilişsel ve fiziksel bağlantı kurabildiği sürece, taklit yetenekleri gelişir ve oyuna çevirmektedir (Ömeroğlu, Ersoy, Şahin, Kandır ve Turla, 2004: 24). Taklit ve oyunu içerisinde barındıran yaratıcı drama, her yaştan insana uygulanabilen ve bütün eğitim kademelerinde özellikle okulöncesi dönemde yer alması gereken bir kavramdır. Yaratıcı drama, eğitimdeki sıkıcı kalıpları kıran, çağdaş eğitim sistemiyle bütünleşen bir özelliktedir (Okvuran, 1995: 187). Courney (1989)' e göre yaratıcı drama, zihinde canlandırılan düşüncelerin harekete dönüştüğü süreçtir (akt. Adıgüzel, 2019). Dramanın, insanların yaratıcılığını ortaya çıkarmak için yararlandığı oyun, rol oynama, doğaçlama ve başka düşünceler eğitim ve öğretime farklı bir içerik kazandırmıştır (Öztürk, 2001: 254). Drama kelimesinin önünde “yaratıcı” kelimesinin eklenmesinin sebebi, dramanın tiyatroyla karışması ve oyuncuların, doğaçlama sırasında herhangi bir yazı parçasına bağlı olmadan ve kendi yaşantılarına dayanarak canlandırmalarını kurgulayıp uygulamaları düşüncesi vardır. Tiyatrodaki metin merkezli etkinliklerde (günümüzdeki metinsiz çağdaş tiyatro modellerinin dışında) oyuncuların canlandırmaları kendilerine verilen metinle sınırlı olup oyuncular bu süreçte metni kendi yaşadıklarından doğrudan bir katkıda bulunmaz (Adıgüzel, 2019: 79). Yaratıcı dramada, rol oynama, doğaçlama gibi tiyatro veya drama tekniklerinden faydalanarak, grup çalışması halinde, kişilerin bir olayı, bir fikri, bir yaşantıyı, bir soyut kavramı veya davranışı, eski bilişsel örüntülerin tekrar tertiplenmesi yoluyla ve deneyim, gözlem, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği “oyunsu” süreçlerde anlam kazanması, canlandırılması vardır (San, 2002). Yaratıcı drama, içerik ve bağlama dayalı olarak edinilen yaşamların kurgusal bir ortamda günlük yaşama aktarımını sağlar. Kurgusal ortamlarda kazanılan bilgi, tutum, davranış ve becerileri, gerçek dünyaya nakleden bir pencere vazifesi görmektedir (Best, 1998, Akt. Çelen 2008: 31). Rol oynama, doğaçlama gibi pek çok teknikten faydalanarak yaşantı deneyimi kazandıran, düşüncüyü, soyut kavramları, bir davranışı süreç içinde geliştiren bir tekniktir (Karadağ, 2012: 45). Gerçek yaşantılarla hayali yaşantılar arasında olduğu için metaksis ile doğrudan ilişkilidir. Metaksis oyun, rol oynama, doğaçlama ile gerçek dünyadan yola çıkarak farklı oluşturma ve bu iki dünya arasına oyunlar yoluyla gidip gelmelere dayalıdır. Bu süreçte katılımcı, kurgusal dünyada oluşturduğu veya diğer katılımcılar tarafından oluşturulmuş imgeleri algılama, paylaşma, anlama eylemlerini yaşar. Böylelikle katılımcılar, gerçek dünyalarında kendi yaşadıklarından yola çıkıp biçimlendirip

ortaya çıkardıkları kurgusal gerçeklerle doğrudan bir yaşantının içerisinde bulunurlar (Adıgüzel, 2019: 73).

Müzik, sözcük, olay, şiir, nesne veya performans gibi çeşitli uyarıcılar aracılığıyla kişilerin entelektüel taraflarını harekete geçiren etkin bir süreçtir. Dramada, doğaçlama ve drama teknikleri kullanılarak kişilerin deneyimleri grupça incelenip üstünde çalışılır. Yaratıcı dramada, katılımcılar amaçlarına, düşüncelerine, bilgi ve deneyimlerine dayalı olarak rastgele bir metin olmadan rol oynarlar oynarlar (McGregor, Tate ve Robinson, 1977: 16). Dramatik etkinliklerde yer alan çocukların yorum, tartışma ve hareketlerle kendilerini rahatlıkla ifade etmesi onlara özgüven duygusu aşıladığı düşünülmektedir. Aynı zamanda drama ile beceri ve kavramların edinilmesine yönelik araştırmalar da mevcuttur (Durualp, 2009; Eskiöglü, 2003; Kaya, 2011; Kayhan, 2012; Okvuran, 1994; Ömeroğlu, 1991; Şener, 1996; Ünüsan, 2006; Yassa, 1997; Yılmaz 2006).

Müzikli yaratıcı dramada çocuğun, yeteneklerini keşfetmesi, gelecekte kendine ve topluma faydalı olabileceği, doğru ve sağlıklı kararlar alabileceği alanı seçmesinde ve kendi başına karar vermesinde etkili olması beklenmektedir. Böylelikle öz güveni gelişmiş, çağdaş ve demokratik bir birey haline gelmesi mümkün olabilir. Bu araştırmanın amacı, müzikli yaratıcı drama eğitiminin, okul öncesi dört ve beş yaş arası çocuklardaki öz güven düzeyleri üzerindeki etkisini gözlemlemektir. Bu doğrultuda “Müzikli yaratıcı drama eğitiminin okul öncesi çocukların öz güven düzeylerine etkisi nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırma 2019-2020 öğretim yılında Çorum Güneş Kreş, okul öncesi 4 ve 5 yaşlardaki çocuklar ile gerçekleştirilmiştir. Dört ve beş yaşta 25 öğrenci olmak üzere toplam 50 öğrenci ile eğitim gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada öncelikle öğrencilerin uygulama öncesi öz güven düzeyleri belirlenmiştir. Daha sonra 10 hafta boyunca (15.10.2019-20.12.2019 tarihler arasında) bu öğrencilere müzik öğretmenleri tarafından müzikli drama eğitimi verilmiştir. Eğitim verilmeden önce araştırmacı öğrencileri gözlemlemesi için iki hafta önce sınıf öğretmenleriyle derslere girmiştir. Bu iki hafta gözlemden sonra araştırmacı, sınıf öğretmenleri ve velilere öz güven gözlem testi dağıtılmış ve bir hafta sonra ilk gözlem testlerini almıştır. Bu süreçten sonra öğretmen çocuklara yaratıcı drama yöntemiyle şarkılar öğretmektedir. 10 haftalık uygulama süresinde araştırmacı gözlemlerini kaydetmiş ve öz

güven gözlem testi araştırmacı, sınıf öğretmeni ve öğrencilerin velileri tarafından test tekrar doldurulmuştur. Bu araştırmada öğretmenin, velilerin ve gözetmenin testi doldurma sebebi güvenilirliği artırmaktır.

Bu araştırma betimsel bir çalışma olup araştırmada survey (tarama) yöntemi, anket ve gözlem tekniği kullanılmıştır. Betimsel çalışma, birçok unsurdan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir karara varmak amacıyla tüm evrenin veya evrenden alınacak olan grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 1986, akt. Ezmeçi, 2012: 43). Survey yöntemi, genellikle anket ve mülakat teknikleridir. Betimsel çalışmalarda anket ve mülakata ek olarak gözlem ve test tekniklerinden faydalanılmaktadır (Kaptan, 1998, akt. Günalp, 2007: 60). Anket tekniği, belirli bir konuda tespit edilen hipotezlere veya sorulara bağlı olarak bir evren ya da örnekleme oluşturan kaynak kişilere sorular yönelmek biçimiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanmaktadır (Armağan, 1983, Akt.Balcı, 2018: 150). Gözlem tekniği, belli bir kişi, nesne, olay, yer, durum veya koşulla ilgili bilgi toplamak için belirli amaçlara yöneltilmiş bir bakış ve dinleyiş olarak tanımlanabilir (Özsoy, 1970: 36, akt. Karasar, 2016: 200).

Veri Toplama Araçları

Öz güven Gözlem Listesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak Günalp (2007) tarafından geliştirilen öz güven gözlem listesi Çorum Güneş Kreş dört ve beş yaşlarında eğitim öğretim gören öğrencilerinin öz güven durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı, sınıf öğretmeni ve öğrencilerin velileri tarafından müzikli drama eğitimine başlanmadan önce sınıfta bulunan öğrenciler üzerinde gözlemler yapılarak doldurulmuştur. Öz güven gözlem listesinde 52 tane soru bulunmaktadır. Bu gözlem listesine çocukların öz güven duygularının gelişimini ilgili ifade eden davranışlar yer almaktadır. Cevaplamada “evet” ve “hayır” olmak üzere iki şık vardır. Veriler puanlanırken öz güvenin gelişimine yönelik olumlu ifadeler (2), olumsuz ifadeler ise (1) puan verilmektedir. Gözlem listesinde alınabilecek en yüksek puan 104, en düşük puan ise 52’dir. 52 puana yaklaşan değerler öz güvenin düşük olduğunu, 75 ve üzeri puanı aşan ve 104 puana yaklaşan değerler ise öz güvenin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Araştırmada, nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Nitel yöntem olan gözlem yöntemi, nicel yöntem olan deneysel desen kullanılmıştır. Kullanılan öz güven gözlem listesinin madde sayısı 52’dir. Ölçek puan varyansı 8,93 madde toplam puan varyansı 8,94 olarak hesaplanmıştır.

Hazırlanan gözlem listesinin iç tutarlılığını incelemek ve diğer bir güvenilirlik kanıtını ortaya koyabilmek için, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve 0,82 olarak bulunmuştur. Bu değerler güvenilirlik α 0,857 yüksek bir değer olduğu belirtilip literatürlerde iyi kabul edilen değerler arasındadır.

BULGULAR

	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Öğretmen İlk Gözlem	50	87.56	8.53363	72.553	
Öğretmen Son Gözlem	50	92.32	7.74186	84.321	.000

Tablo 1. Öğretmenin yapmış olduğu ön test –son test T testi tablosu

Okul öncesi öğrencilerin almış olduğu müzikli yaratıcı drama eğitiminin öğretmenin yapmış olduğu ön test (87.57) ve son test (92.32) öz güven puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Müzikli yaratıcı drama eğitimi alan öğrencilerin öz güvenlerinin artmış olduğu görülmektedir.

	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Veli İlk Gözlem	50	89.22	7.40736	85.169	
Veli Son Gözlem	50	92.18	6.76332	96.374	.000

Tablo 2. Velinin yapmış olduğu ön test- son test T testi tablosu

Okul öncesi öğrencilerin almış olduğu müzikli yaratıcı drama eğitiminin velilerin yapmış olduğu ön test (89.22) ve son test (92.18) öz güven puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Müzikli yaratıcı drama eğitimi alan öğrencilerin öz güvenlerinin artmış olduğu görülmektedir.

	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Gözetmen İlk Gözlem	50	87.90	7.82265	79.455	
Gözetmen Son Gözlem	50	92.90	7.53021	87.236	.000

Tablo 3. Gözetmenin (Araştırmacının) yapmış olduğu ön test – son test T testi tablosu

Okul öncesi öğrencilerin almış olduğu müzikli yaratıcı drama eğitiminin gözetmenin yapmış olduğu ön test (87.90) ve son test (92.90) öz güven puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Müzikli yaratıcı drama eğitimi alan öğrencilerin öz güvenlerinin artmış olduğu görülmektedir.

	N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Ön Test Ortalama	50	88.22	6.73147	92.678	
Son Test Ortalama	50	92.46	6.21388	105.222	.000

Tablo 4. Öğretmen, Veli ve Gözetmenin yapmış olduğu ön test – son test T testi tablosu

Ortalamalara göre ön test öz güven ortalaması 88.22 iken son test öz güven ortalaması 92.46 olarak görülmüştür. Çocukların öz güven puanlarında artış tespit edilmiştir. Ön test ortalamaları ve son test ortalamalarında anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada müzikli drama etkinliklerinin okulöncesi öğrencilerinin öz güven düzeylerine etkisi araştırılmıştır. Yapılan gözlemler sonucunda müzikli yaratıcı drama etkinliklerinin tüm öğrencilerin öz güven duygularını olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Alanyazın incelendiğinde Altınköprü (2002) çocuğun oyun içerisinde çevresiyle duygusal ve bedensel bir ilişki kurup, sosyal yönünü geliştirme olanağı bulduğunu belirterek araştırmayı

destekler niteliktedir. Öztürk (1996)'ün çalışmasında ise müzik ve dramanın beraber kullanıldığı eğitimin daha başarılı olduğu görülmüştür. Gürler (2015) çalışmasında, konuşma becerisi ve öz güven arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu saptamıştır. Umuzdaş, S., Doğan, A. ve Umuzdaş, M.S. (2019) araştırmasında ise müzikli yaratıcı dramanın okul öncesi çocukların öz güven düzeylerine olumlu etkisinin olduğu görülmüştür.

Bunun yanında özgüven ve iletişim becerilerini olumlu etkileyen ve araştırmayı destekleyen çalışmalara da rastlanmaktadır (Akoğuz, 2002; Bayrakçı, 2007; Bynum, 1997; Deniz, 2003; Ergin, 2003; Jackson ve Kempe, 2003; Öztürk, 2006; Yassa,1997).

Türkiye’de öz güven ile ilgili yapılan lisansüstü tezler eğitim alanında yoğunlaşsa da spor, müzik, sağlık gibi pek çok farklı alanda bu kavram ile ilgili çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yapılan literatür incelemesinde ülkemizde öz güven ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerde çalışılan konuların yönelimlerini belirleyen kapsamlı bir analiz çalışmasının bulunmadığı görülmektedir. Ancak yaratıcı drama ile müzik eğitiminin bir arada kullanıldığı çalışma çok az bulunmaktadır. Çocuklar için, ilgiyle ve sevgiyle geçirilen bir zamanın esas karşılığı; isteklerinin ve ihtiyaçlarının sağlanmasıdır. Çocuğun en temel ihtiyaçlarından birisi de güven duygusudur. Çocuğun ihtiyaçlarını karşılanmasında yeterli ve gerekli ilginin ve sevginin onlara gösterilmesi sonucu güven duygusu oluşmaktadır. (Köknel, 1987: 94). Çocuklar için öz güvenin kazanmasında yaratıcı drama eğitiminin de yararları bulunmaktadır. Müzikli yaratıcı dramanın okul öncesi çocukların öz güven düzeylerine etkisinin olduğu bu çalışmada görülmüştür. Araştırmayı destekleyen başka bir çalışma ise Nuran Paylan’ın “İlkokulda yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin öz güven gelişimine etkisi” tezinde yapmış olduğu çalışmada yapılan gözlemler sonucunda yaratıcı drama eğitiminin öğrencilerin öz güvenleri üzerinde olumlu etkiye yol açmıştır. Canyurt (2018) in yapmış olduğu çalışmada ise 11 ve 12 yaş gruplarına verilen yaratıcı drama eğitiminin öz-kavramlarına etkisi araştırılmıştır ve yaratıcı dramanın öğrenciler üzerinde olumlu yönde geliştiği tespit edilmiştir. Okul öncesi çocukların müzikli yaratıcı drama eğitimi aldıktan sonra davranışlarında, duygularında, düşüncelerinde olumlu yönde geliştiği gözlemlenmiştir Bu çalışmada müzikli yaratıcı drama eğitimin öz güvene olumlu etkisinin olduğu görülmektedir. Çocuklar yaratıcılıklarını ve kendi becerileri ortaya çıkarırlar. Araştırmacının gözlemleri doğrultusunda çocuklardan bazıları çalışmanın başında aktif olmamasına karşın çalışmanın ortalarına doğru katılım sağlamaya başlamış ve istekli hale geldiği gözlenmiştir. Bazı saldırgan

davranışlar gösteren çocuklar ise müzikli yaratıcı drama eğitimi süresince saldırgan davranışlarının azaldığı görülmüştür.

Yaratıcı dramanın özünde kendini açık bir biçimde ifade edebilmek, kendi yeteneklerinin farkında olup yönetmek, empati kurabilmek, çevresiyle iletişim kurabilmek ve kendine güven bulunmaktadır. Ülkemizdeki her bireyin müzikli yaratıcı dramadan faydalanması için öğretimin bütün kademelerinde yer verilmesi ve öğretim programlarına dahil edilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, Ö. (2019). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Altınköprü, T. (2002). *Çocuğun Başarısı Nasıl Sağlanır?* İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Aslan, E. (2008). *Drama temelli sosyal beceri eğitiminin 6 yaş çocuklarının sosyal ilişkiler ve iş birliği davranışlarına etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Balcı, A. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi.
- Canyurt, A. (2018). *Adana ili çukurova ilçesi vakıfbank ortaokulunda 11-12 yaşında çocuklarda yaratıcı dramanın öz-kavram üzerine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Courtney, R. (1989). Culture and the Creative Drama Teacher. *Youth Theatre Journal*. 3: 4.
- Çelen, İ. (2008). *Eğitimde dramada uzman rolü yaklaşımı ve ingilizce öğretimi: ilköğretim dördüncü sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Durualp, E. (2009). *Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eskioğlu, I. (2003). Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri, Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim. İnönü Üniversitesi, Malatya, 116-123.
- Gürler, İ. (2015). Correlation between Self confidence and Speaking Skill of English Language Teaching and English Language and Literature Preparatory Students. *Curr Res Soc Sci*, 1(2): 14-19.

- Karadağ, F., N. (2012). *Yetişkinlerin katıldıkları hizmet içi eğitimlerinde kullanılan yaratıcı drama yöntemi hakkındaki görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kardam, A. (2005). *Kendinizi Yönetmek*. *Harvard Business Review*. İstanbul: MESS Yayınları.
- Kaya, A. (2010). *Oyun müdahale programının 3-5 yaş arasındaki özel gereksinimli çocukların bilişsel becerilerinin desteklenmesindeki etkililiğinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kayhan, H. C. (2012). Türkiye'deki drama ağırlıklı matematik öğretimi çalışmaları üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(12), 97-120.
- Köknel, Ö. (1987). *Zorlanan İnsan*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Mcgregor, L. Tate, M. ve Robinson, K. (1977). *Learning Through Drama*. London: Heinemann.
- Okvuran, A., (1994) *Yaratıcı drama eğitiminin empatik beceri ve empatik eğilim düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Okvuran, A. (1995). Çağdaş insanı yaratmada yaratıcı drama eğitimin önemi ve empatik eğilim düzeylerine etkisi. *A.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27(1): 185–194.
- Ömeroğlu, E., (1990) *Anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişiminde yaratıcı drama eğitiminin etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, F., Kandır, A. ve Turla, A. (2003). *Okul Öncesi Eğitimde Drama Teoriden Uygulamaya*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Öztürk, A. (2001). *Eğitim-Öğretimde Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Drama*. Ed. Ö. Adıgüzel. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- San, İ. (2002). *Yaratıcı Drama- Eğitsel Boyutları*. Ed. H.Ö. Adıgüzel. Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık.
- Şener, T. (1996). *5 yaş anaokulu çocuklarında dramatik oyunun ve inşa oyununun bakış açısı alma becerisine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Umuzdaş, S., Doğan, A. ve Umuzdaş, M.S. (2019). Impact Of Musical Creative Drama Education On Self-Confidence Of Preschool Children, *Journal of Education and Training Studies*, 7(11), 10, Doi: 10.11114/jets.v7i11.4471 (Yayın No: 5489313)
- Ünüsan, N. (2006). *Drama eğitiminin okulöncesi eğitime devam eden 6 yaş grubundaki çocukların beslenme alışkanlıklarına etkisinin analizi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yassa, N. A. (1997). *A study of the effect of drama education on social interaction in high school students*. Unpublished Doktoral Dissertation, Ontario: Lakehead University.
- Yılmaz, E. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 6 yaş çocuklarının sayı ve işlem kavramlarını kazanmalarında müzikli oyun etkinliklerinin kullanılmasının etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.